

IFLA - ИНТЕРНЕТ МАНИФЕСТ

Несметан приступ информацијама од виталног је значаја за слободу, једнакост, свеопште разумевање и мир. Стога, Међународна федерација библиотечких удружења (IFLA) изјављује да:

- Интелектуална слобода представља право сваког појединца. Сваки појединац има право да поседује и да изрази своје сопствено мишљење, да тражи и добије информацију. Интелектуална слобода представља темељ демократије; она је од суштинског значаја у пружању библиотечких услуга.
- Централна одговорност библиотеке и информатичке професије јесте слобода приступа информацијама, без обзира на средства преноса информација и на границе.
- Обезбеђивање слободног приступа Интернету у библиотекама и информационим сервисима подржава друштвене заједнице и појединце у њиховим настојањима да остваре слободу, просперитет и развој.
- Препреке које заустављају проток информација треба да буду уклоњене, нарочито оне које промовишу неједнакост, сиромаштво и незнање.

Слобода приступа информацијама - Интернет, библиотеке и информациони сервис

Библиотеке и информациони сервис су институције од виталног значаја, оне повезују људе са глобалним изворима информација, са идејама и стваралачким делима за којима они имају потребу.

Библиотеке и информациони сервис омогућавају приступ богатству људског изражавања и културне разноликости преко свих могућих медија.

Глобални Интернет омогућава појединцима и друштвеним заједницама широм света, било да је реч о најмањим и најудаљенијим селима или о највећим градовима, да поседују равноправан приступ информацијама за лични развој, образовање, стимулацију, културно уздизање, економску активност и учешће у демократији засновано на информисаности. Сви људи могу да представе своја интересовања, знања и културу целом свету на увид.

Библиотеке и информациони сервиси обезбеђују приступ Интернету који је од суштинског значаја за све. Некима они нуде многе погодности, упутства и помоћ, док за друге представљају једине доступне приступне пунктове. Они обезбеђују механизам за превазилажење препрека насталих због разлика у могућностима приступа информационим изворима, технологијама и едукацији .

Принципи слободног приступа информацијама преко Интернета

Приступ Интернету и свим његовим изворима треба да буде у складу са Универзалном декларацијом Уједињених Нација о правима човека, а нарочито са чланом 19:

«Сваки човек има право на слободу мишљења и изражавања; ово право подразумева слободу поседовања сопственог мишљења без икаквих ограничења, као и слободу тражења, примања и преношења информација и идеја преко било ког медија и без обзира на границе.»

Глобално распрострањавање Интернета обезбеђује медиј преко којег то право могу да користе сви људи. Стога, приступ Интернету не би требало да буде предмет било којег облика идеолошке, политичке или религиозне цензуре, нити било каквих економских препрека.

Библиотеке и информациони сервиси такође су дужни да пружају услуге свим члановима друштвене заједнице, без обзира на њихову старосну доб, расу, националност, религију, културу, политичку припадност, физички или други недостатак, род или сексуалну оријентацију, или било који други статус.

Библиотеке и информациони сервиси треба да подржавају право корисника да траже информације по њиховом избору.

Библиотеке и информациони сервиси треба да поштују приватност својих корисника и да прихвате чињеницу да извори које они користе морају да остану поверљиви.

Библиотеке и информациони сервиси дужни су да олакшају и промовишу јавни приступ квалитетним информацијама и комуникацијама. Корисницима треба омогућити стицање неопходних информатичких вештина и одговарајуће окружење у којем могу слободно и тајно да користе одабране информационе изворе и услуге.

Поред бројних вредних информационих извора доступних на Интернету, постоје и они који су нетачни, непријатни, увредљиви, као и они који могу да доведу до заблуде. Библиотекари треба да обезбеде информације и друге ресурсе библиотечким корисницима како би их подучили најефикаснијем и најделотворнијем коришћењу Интернета и електронских информација. Они морају активно да промовишу и олакшавају одговоран приступ квалитетним мрежама информација за све своје кориснике, укључујући и децу и младе.

У складу са осталим кључним услугама, приступ Интернету у библиотекама и информационим сервисима треба да буде бесплатан.

Примена Манифеста

IFLA подстиче међународну заједницу да подржи развој свеопште доступности Интернета широм света, а нарочито у земљама у развоју, како би на глобалном ниову сви имали користи од информација које се нуде на Интернету.

IFLA подстиче националне владе свих земаља да доприносе развоју своје националне информатичке инфраструктуре како би приступ Интернету био омогућен за све народе и народности света.

IFLA подстиче националне владе свих земаља да подрже несметан проток информација преко Интернета, њихову доступност у библиотекама и информационим сервисима, као и да се супроставе било каквом покушају цензуре или забране приступа.

IFLA захтева од библиотечке заједнице и доносилаца политичких одлука, на националном и локалном ниову, да се залажу за развој стратегије, политике и планова који ће омогућити примену принципа изражених у овом Манифесту.

* Израду Манифеста предложио је Алекс Брн (Alex Byrne), члан Управног одбора IFLA-е и председник Комитета IFLA/FAIFE. Садржај Манифеста припремили су стручњаци IFLA/FAIFE, а одобрио га је Управни одбор IFLA-е на састанку одржаном у Хагу 27. марта 2002. године. IFLA је у свом званичном часопису објавила Манифест 1. маја 2002. године. Манифест је гласањем усвојен на другом састанку Савета IFLA-е који је одржан 23. августа 2002. године у Глазгову, током одржавања годишње Конференције IFLA-е.

** IFLA – International Federation of Library Associations and Institutions

*** FAIFE – Free Access to Information and Freedom of Expression Office (IFLA)

Са енглеског превела Биљана Ракочевић

« IFLA – Internet Manifesto », Glasgow 2002, IFLA Conference

Translated from English into Serbian by Biljana Rakočević

Published in two library reviews:

1. “The Herald of the National Library of Serbia”, Belgrade, National Library of Serbia, 2002, p. 7-9. (“*Glasnik Narodne biblioteke Srbije*”, 1/2002, Beograd 2002.- str.5-7).
2. “Infotheca: Journal of Informatics and librarianship”, Belgrade, Serbian Academic Library Association, July 2003, p. 191-194. (“*Infoteka: Časopis za informatiku i bibliotekarstvo*”, Beograd, Zajednica biblioteka univerziteta u Srbiji, juli 2003, str. 189-190).